

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

นางนิทรา บุญโฮม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปรัชญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-569-979-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016030

T10304016

THE DESIRABLE CHARACTERISTICS OF IN-SCHOOL
SUPERVISORS AS PERCEIVED BY ADMINISTRATORS AND
TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION

Mrs. Nithra Boonyom

* A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-569-979-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
 ความการรับรู้ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
 กรมสามัญศึกษา

โดย นางนันทรา บุญโฮม

ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไชยทานิช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

.....
 (อาจารย์สวัสดิ์ จงกล)

.....
 (อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไชยทานิช)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิทรา บุญโยม : คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา (THE DESIRABLE CHARACTERISTICS OF IN-SCHOOL SUPERVISORS AS PERCEIVED BY ADMINISTRATORS AND TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : คร.นิพนธ์ ไทยพานิช. 129 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู อยู่ในเกณฑ์ระดับมากทุกคุณลักษณะ ทั้งคุณลักษณะด้านส่วนตัว คุณลักษณะด้านวิชาชีพ และคุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรม ใน 10 อันดับแรกคือ เป็นผู้มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความรู้ความสามารถพิเศษในสาขาวิชาที่จะนิเทศ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีอัธยาศัยดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกระตือรือร้นแสวงหาความรู้วิทยาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีความเฉลียวฉลาด ปฏิภาณไหวพริบดี มีวินัยในตนเอง และรู้จักเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
2. การรับรู้ของผู้บริหารและครูคือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

NITHRA BOONYOM : THE DESIRABLE CHARACTERISTICS OF IN-SCHOOL SUPERVISORS AS PERCEIVED BY ADMINISTRATORS AND TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION. THESIS ADVISOR : NIBONDH THAIPANICH, Ph.D. 129 pp.

The purposes of this research were to study desirable characteristics of in-school supervisors as perceived by administrators and teachers in secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education and to compare desirable characteristics of in-school supervisors as perceived by school administrators with those perceived by teachers in secondary schools.

Research Findings:

1. As perceived by school administrators and teachers, every desirable characteristics (i.e. personal characteristics, professional characteristics and moral characteristics of ethics) were rated in the high degree. The desirable characteristics in the first tenth order; task responsibility, ability to cooperate with others specialization in supervisory subject, good attitude to professional career, good human relationship, eagerness to learn new idea and knowledge, intelligence and williness, self-disciplines and respectation to others' right.

2. There were a statistically significant difference between the administrators' perception and the teachers' toward a desirable characteristic of in-school supervisors at the .05 level.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติศ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
him H-2-2
Nithra Boonyom

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือของอาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทพานิช และอาจารย์สวัสดิ์ จงกล อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ตลอดจนให้คำปรึกษาต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สังข์ อูรณานันท์ รองศาสตราจารย์ ดร.ทิศนา แชนมณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรชอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ดร.ประพนธ์ เจียรกุล และผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านอื่น ๆ ที่มีใ้กล่าวชื่อนี้ ที่ได้กรุณาแสดงความกิตติเห็นและให้คำแนะนำต่าง ๆ เพื่อการปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณว่าที่ ร.ต.ประสงค์ สังฆะไชย ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ ซึ่งนับว่าเป็นส่วนหนึ่งในการวิจัย ในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจริญ บุญโฮม ที่ได้ให้ช่วยเหลือกำลังใจตลอดมา

ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในพระคุณของท่านผู้ที่ได้กล่าวถึงมาแล้วข้างต้น จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านทั้งหลายไว้ ณ โอกาสนี้.

นันทรา บุญโฮม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมุติฐานของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
ประโยชน์ของการวิจัย.....	8
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
กำหนดกรอบแนวความคิด.....	9
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	10
ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	11
ประชากร.....	11
กลุ่มตัวอย่าง.....	11
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	14
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	14
การเสนอผลการวิจัย.....	14

บทที่

หน้า

2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
	ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	16
	จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา.....	18
	หลักการนิเทศการศึกษา.....	20
	กระบวนการในการนิเทศการศึกษา.....	22
	การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	23
	ความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	23
	ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	24
	งานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	26
	แนวความคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	28
	คุณลักษณะค่านส่วนตัวคน.....	29
	บุคลิกภาพ.....	29
	มนุษยสัมพันธ์.....	33
	คุณลักษณะค่านวิชาชีพ.....	37
	คุณลักษณะค่านคุณธรรมและจริยธรรม.....	39
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
3	วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล.....	46
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	46
	สมมุติฐานของการวิจัย.....	46
	ประชากร.....	46
	กลุ่มตัวอย่าง.....	46
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบ สอบถาม.....	53
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	58
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู.....	72
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	80
วัตถุประสงค์.....	80
สมมุติฐานของการวิจัย.....	80
วิธีดำเนินการวิจัย.....	80
สรุปผลการวิจัย.....	81
การอภิปรายผล.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	92
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก.....	102
ภาคผนวก ก.....	102
ภาคผนวก ข.....	104
ภาคผนวก ค.....	113
ประวัติผู้เขียน.....	129

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตาม เขตการศึกษา.....	13
2	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตาม เขตการศึกษา.....	47
3	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปได้รับคืนมาและแบบสอบถามสมบูรณ์ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
4	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	53
5	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	54
6	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ใน ปัจจุบัน.....	55
7	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ.....	56
8	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านวุฒิทางการศึกษาสูงสุด.....	57
9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบการรับรู้เป็น รายชื่อของผู้บริหารและครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศูนย์เทศ การศึกษภายในโรงเรียนค่านส่วนตน.....	59
10	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบการรับรู้เป็น รายชื่อของผู้บริหารและครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศูนย์เทศ การศึกษภายในโรงเรียนค่านวิชาชีพ.....	62
11	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบการรับรู้เป็น รายชื่อของผู้บริหารและครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศูนย์เทศ การศึกษภายในโรงเรียน ค่านคุณธรรมและจริยธรรม.....	68
12	จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด จำแนกตามกลุ่ม ตัวอย่าง.....	72

ตารางที่		หน้า
13	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ค่านคุณลักษณะส่วนบุคคลเพิ่มเติม.....	73
14	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ค่านวิชาชีพเพิ่มเติม.....	75
15	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ค่านคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มเติม.....	78
16	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ค่านอื่น ๆ	79
17	จำนวนโรงเรียน ห้องเรียน ครูและภารโรงในสังกัดกองการมัธยม ศึกษา ปีการศึกษา 2530.....	105
18	จำนวนนักเรียน ครูและภารโรง ในสังกัดกองการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2530.....	106
19	รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง.....	107

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย